

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ГРАМАТИЧНИЙ МОВНИЙ АНАЛІЗ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ
РІДНОЇ МОВИ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Граматичний мовний аналіз як метод навчання рідної мови»
Викладач	Джочка Ірина Федорівна
Контактний телефон викладача	(0342)596008
Е-mail викладача	iryna.dzhochka@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Граматичний мовний аналіз як метод навчання рідної мови» належить до навчальних дисциплін за вибором студентів та призначена для магістрів спеціальності А4.01 Середня освіта (Українська мова і література).</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета викладання навчальної дисципліни «Граматичний мовний аналіз як метод навчання рідної мови» – озброєння студентів фундаментальними теоретичними знаннями про граматичну будову мови для глибокого розуміння універсального та специфічного у мовній картині світу; розвиток й удосконалення навичок із практичної граматики; засвоєння методичної системи проведення граматичного аналізу у закладах освіти різних рівнів акредитації.</p> <p>Завдання вивчення дисципліни «Граматичний мовний аналіз як метод навчання рідної мови»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) розуміти граматичну систему мови як категорійну, сформовану з окремих значень, які виражені відповідною системою граматичних форм; 2) знати сучасні тенденції й нові зміни в трактуванні граматичних явищ, граматичних форм, зокрема варіантних й омонімічних; 3) уміти здійснювати граматичний аналіз як комплексне завдання з використанням зв'язного тексту; 4) володіти сучасними методиками проведення граматичного аналізу з метою сприяння розвитку мислення учнів, їхнього мовного чуття, вміння спостерігати явища мови. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Інтегральна компетентність.</u> Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.</p> <p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і її реалізації в професійній діяльності.</p> <p><u>Фахові компетентності:</u></p> <p>ФК-2. Уміння поглиблювати теоретичні та практичні знання з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін, здійснювати моніторинг власної</p>	

педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК-5. Здатність оперувати методами наукового аналізу та структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх підходів, прийомів, методик.

Програмні результати навчання:

ПР-04. Здійснює науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, демонструє вміння класифікувати, упорядковувати й узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год.
практичні заняття	18 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Другий	А4.01 Середня освіта (Українськ а мова і література)	Перший	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практич ні заняття	сам. роб.
Тема 1. Основні поняття словотвору. Структура слова. Комплексні одиниці словотвору.	2		6
Тема 2. Способи словотворення в українській мові. Словотвірний аналіз.		2	6
Тема 3. Іменник.	2	2	6
Тема 4. Прикметник, числівник, займенник.		2	6
Тема 5. Дієслово.	2	2	6

Тема 6. Незмінні частини мови.	2		6
Тема 7. Словосполучення. Просте речення. Головні і другорядні члени речення.	2	2	6
Тема 8. Просте ускладнене речення.		2	6
Тема 9. Складне сполучникове речення.	2	2	6
Тема 10. Безсполучникове речення. Складна синтаксична конструкція.		2	6
Загальна кількість годин	12	16	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відповідає критеріям оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. Загальна максимальна кількість балів за навчальний курс становить 100 балів. Загальні 100 балів передбачають: 50 балів – поточний контроль (усні відповіді, вправи, тести); 50 балів за самостійну роботу (виконані граматичні аналізи, творчі роботи, презентації тощо).
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота складається з 2 завдань: методичні рекомендації щодо виконання певного виду граматичного аналізу; практичний аналіз (словотвірний, морфологічний, синтаксичний); терміни написання роботи – останнє практичне заняття.
Практичні заняття	Засвоєння теоретичних питань за програмою курсу. Виконання письмових завдань (вправ, граматичного аналізу, тестових завдань).
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Для визначення рейтингового підсумкового контролю до уваги взято присутність здобувача на лекційних і практичних заняттях, його активність та успішність у процесі виконання практичних завдань, підготовки самостійної роботи, написання контрольної роботи; відсутність пропусків і запізнь на заняття; дотримання етики й культури поведінки на заняттях.
Підсумковий контроль	форма контролю: залік.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. Форму письмового виконання роботи втілено на практичних, індивідуальних заняттях, під час написання контрольної, самостійної роботи чи виконання індивідуального завдання.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлені загальні морально-етичні принципи та правила поведінки, яких мають дотримуватися всі учасники навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній та викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при

університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. *Алексієнко Л. А., Зубань О. М., Козленко І. В.* Морфологія сучасної української мови: [Морфологія. Словотвір. Парадигмологія]: навч. посіб.; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський ун-т, 2014. 675 с.
2. *Бойко В. М., Давиденко Л. Б.* Граматика української мови: морфеміка, словотвір, морфологія : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2014. 246 с.
3. *Голянич М. І., Стефурак Р. І.* Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Морфеміка. Словотвір: навчальний посібник для студентів спеціальності 014. Середня освіта (Польська мова і література), 035 Філологія (Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська). Івано-Франківськ : Голіней, 2020. 374 с.
4. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія. *І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова*; за ред. К. Г. Городенської. Київ : ВД Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
5. *Джочка І.* Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Схеми та зразки аналізу. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. 195 с.
6. *Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д.* Сучасна українська мова. Морфологія. Збірник тестових завдань : навч. посібн. Івано-Франківськ : Голіней О. М., 2021. 276 с.
7. *Загнітко А., Миронова Г.* Синтаксис української мови. Теоретико-прикладний аспект. Вроц : Masarykova univerzita, 2013. 225 с.
8. *Лаврінець О., Симонова К., Ярошевич І.* Сучасна українська мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 524 с.
9. *Пітель В. І., Пітель В. М.* Українська мова. Збірник тестів із синтаксису та пунктуації. 2-ге вид., переробл. і доп. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г. М., 2017. 251 с.
10. *Шульжук К. Ф.* Синтаксис української мови. 2-ге вид. Київ : Академія, 2010. 408 с.

Джочка Ірина Федорівна,
доцент кафедри української мови